

<p>European Network of Election Monitoring Organizations International Observation Mission Ukraine Parliamentary Elections 2012</p>	<p>Європейська мережа організацій, що спостерігають за виборами Міжнародна місія спостереження Парламентські вибори в Україні – 2012</p>
--	---

Перший проміжний звіт за період 5 серпня – 9 вересня

Місія спостереження ENEMO в Україні за парламентськими виборами розпочала свою роботу 23 липня з приїздом чотирьох членів керівної групи. ENEMO – перша міжнародна місія зі спостережень за виборами, зареєстрована на вибори 28 жовтня 2012 року. 35 довгострокових спостерігачів прибули до Києва 5 серпня 2012 і після спеціальних тренінгів роз'їхались по Україні. Групи довгострокових спостерігачів ведуть свою діяльність на території однієї чи двох областей і концентрують свою увагу на реєстрації кандидатів, утворенні виборчих округів, проведенні передвиборчої кампанії, формуванні та роботі виборчої адміністрації та на скаргах і апеляціях, пов'язаних з виборами.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ОТРИМАНИХ ДАНИХ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙ

- 28 жовтня 2012 року українські виборці будуть обирати 450 депутатів до Верховної Ради України за новою змішаною виборчою системою, за якою 225 депутатів обираються за пропорційною системою у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі за закритими виборчими списками депутатів від політичних партій та 225 депутатів обираються за мажоритарною системою в одномандатних виборчих округах. Для отримання місць у парламенті політична партія має подолати виборчий поріг, що зріс від трьох до щонайменше п'яти відсотків голосів у загальнодержавному одномандатному виборчому окрузі. Суттєві зміни виборчої системи та прийняття нового закону про вибори за 11 місяців перед днем проведення виборів викликають занепокоєння щодо того чи зможуть політичні партії та виборчі комісії справитись із серйозними проблемами в організації проведення парламентських виборів в Україні.
- Слід відзначити, що новий закон розширив права вітчизняних безпартійних спостерігачів. Центральна виборча комісія сприяла реєстрації спостерігачів, а її

засідання – відкриті для всіх зареєстрованих спостерігачів та засобів масової інформації.

- Процес реєстрації кандидатів за партійними списками в Центральній виборчій комісії був досить спокійним. Однак велика кількість кандидатів, які претендують на мажоритарні місця, а також надзвичайно стислі терміни та неналежний процес подачі документів до ЦВК привели до організаційних проблем і спричинили ряд відмов у реєстрації кандидатів-самовисуванців.
- Адміністративні суди Києва розглядали скарги та апеляції стосовно реєстрації кандидатів і в деяких випадках скасували попереднє рішення ЦВК. Однак у двох схожих випадках суди прийняли суперечливі рішення. Хоча законодавча база дозволяє ЦВК приймати рішення, а судам вчасно вирішувати виборчі суперечки, кандидати, яким було відмовлено, не мали достатньо ефективних засобів у своєму розпорядженні.
- Офіційна передвиборча кампанія розпочалась 30 липня 2012 року без значних порушень. Тим не менше напруженість зросла в другій половині серпня, особливо після прийняття обласними адміністраціями Закону про мову. Про випадки контр-агітації проти відповідних партій та незалежних кандидатів повідомляють зі всіх регіонів.
- Поширене зловживання адміністративними ресурсами. Деякі незалежні та опозиційні кандидати скаржаться на те, що їх залякують податкові інспекції. Проекти, що фінансуються із державного бюджету, представлені як особисті досягнення кандидата або як ініціатива політичної партії з метою сприяння їх виборчій кампанії.
- Нещодавні рішення операторів кабельних мереж, щоб зупинити або обмежити мовлення телеканалу ТВі в деяких областях викликають серйозні побоювання про звуження плюралізму політичних поглядів перед виборами. Схоже усунення Капрі ТВ кабельним оператором з цифрового мовлення було зареєстровано в Донецькій області. В Одесі двоє журналістів подали у відставку з телеканалу «МИГ» через тиск з боку місцевої влади пропагувати Партію регіонів та її кандидата.
- Новий Закон про вибори та рішення ЦВК про використання неналежного методу жеребкування для всіх 225 ОВК негативно вплинули на процес формування окружних виборчих комісій. Остаточні підсумки жеребкування не забезпечили збалансований склад ОВК, де були б представлені всі відповідні політичні партії. Велика кількість так званих «технічних партій» всього з декількома зареєстрованими кандидатами мали право висувати своїх кандидатів у всіх ОВК, в той час як деякі давно засновані партії з загальнодержавними партійними списками залишились без представників в ОВК. **Для кращого представництва партій в окружних виборчих комісіях ЦВК слід було провести жеребкування окремо для кожної ОВК.**

- По всій країні спостерігається надзвичайно велика кількість замін і неявок в ОВК, спричинених головним чином наявністю технічних партій, що викликає сумніви про мотиви їхнього висування часто не мешканців відповідних районів або осіб без досвіду. **У зв'язку з новим Законом про вибори додаткові тренінги та навчальні посібники для ОВК є нагальною потребою.**

Виборча адміністрація

Трьохрівнева виборча адміністрація з підготовки і проведення парламентських виборів 2012 в Україні складається з Центральної виборчої комісії, 225 окружних виборчих комісій і 33 666 дільничих виборчих комісій.

Склад Центральної виборчої комісії

Центральна виборча комісія – комісія найвищого рівня, яка складається з 15 членів, призначених терміном на сім років. Вони висуваються президентом і призначаються парламентом України.

Відповідно до закону всі засідання ЦВК є відкритими і повинні вчасно розпочинати роботу. Для цього та для публікації рішень ЦВК використовує свій веб-сайт. Співробітники ЦВК роздають всім членам комісії відповідні документи, у тому числі порядок денний і записують протоколи всіх засідань. ЗМІ, а також місцеві та міжнародні спостерігачі мають повний доступ до конференц-залу, а політичні партії, присутні в ЦВК, можуть поставити запитання або залишити коментарі.

ЦВК щоденно проводить засідання, обговорюючи в середньому 20 питань на кожній нараді. Як правило, всі члени присутні на всіх засіданнях ЦВК, і більшість рішень приймаються одноголосно без обговорення. ЦВК діяла згідно всіх встановлених законом термінів і досі 95% її рішень було прийнято одноголосно. Проте проект рішень або розробка самого процесу не є прозорою. Насправді засідання ЦВК проводяться для формального голосування за вже прийняті рішення, не кажучи вже про те, що рішення ЦВК не відображають позицію інших зацікавлених сторін, як от політичних партій.

Формування та кадрове забезпечення окружних виборчих комісій

24 серпня 2012 Центральна виборча комісія провела жеребкування, щоб визначити склад 225 окружних виборчих комісій. П'ять політичних партій зі статусом парламентських фракцій у Верховній Раді України, мають право розмістити по одному представнику в кожній ОВК. Розподіл решти позицій мав бути проведений шляхом жеребкування. Оскільки закон не визначає, чи жеребкування слід проводити для кожної ОВК окремо, ЦВК вирішила провести тільки одне жеребкування для всіх 225 окружних виборчих комісій. 81 політична партія, яка висунула, принаймні, одного з кандидатів взяла участь у процесі жеребкування. Окрім 5

парламентських партій, 19 партій були призначені для висунування членів до ОВК. Тільки п'ять з цих партій зареєстрували загальнодержавний партійний список, і багато хто з них зареєстрував лише кілька кандидатів в одномандатних округах. Тим не менше, ці так звані технічні партії отримали можливість представництва в ОВК по всій країні¹. З іншого боку, деякі політичні партії з великою кількістю кандидатів, такі як «УДАР» і ВО «Свобода», не будуть представлені в жодній ОВК. За статистикою, це було б дуже мало ймовірно в разі окремого жеребкування для кожної з 225 ОВК, однак ЦВК пояснила своє рішення тим, що мала недостатньо часу.

ЦВК затвердила керівні посади в окружних виборчих комісіях два дні потому - 26 серпня 2012 року. Всі 24 призначені партії для висунування кандидатур до ОВК отримали свою пропорційну частку кожної категорії керівних посад. Розподіл був зроблений за допомогою комп'ютерної програми для забезпечення належного відсотку для кожної політичної партії. Тоді ЦВК зробило деякі зміни, які краще відображають досвід призначених членів ОВК. Спостерігачі не мали доступу до цієї частини процесу. Керівники, заступники керівників та секретарі представляють різні висунуті партії, як це передбачено законом. Після 26 серпня 2012 за проханням висунутих партій ЦВК вносило зміни у членство ОВК майже щодня, що може ще гірше відбитись на складі ОВК.

Перші засідання окружних виборчих комісій у більшості випадків не були проведені належним чином через відсутність великої кількості членів, в тому числі й членів на керівних посадах. Згідно доповідей довгострокових спостерігачів, щонайменше 12 ОВК мусили відкласти перше засідання після встановленого терміну, так як у них не було необхідної кількості членів. ОВК №72 (Закарпатська область), ОВК №160 (Сумська область), ОВК № 145 (Полтавська область) і ОВК №106 (Луганська область) провели перші засідання без потрібної кількості членів комісії. Більшість відсутніх членів ОВК були висунуті такими партіями: «Союз анархістів України», «Єдина Русь», «Російська Єдність», «Зелена Планета» та іншими дрібними партіями. Причинами відсутності, як правило, були віддалені місця проживання (в основному проживають в Криму), неправильні контактні дані, які надала партія або деякі з членів навіть не були проінформовані про їх посаду. Вищезазначені партії часто замінюють своїх членів та керівників ОВК особами з відповідного району. Хоча загальна ситуація поки що не ясна, в деяких випадках нові члени ОВК для цих технічних партій – відомі місцеві активісти Партії регіонів², які вже раніше працювали членами ОВК

¹ Політична партія «Молодь до влади» - 1 кандидат, партійного списку немає, 225 висунувців до ОВК; Всеукраїнська політична партія «Братерство» - 1 кандидат, партійного списку немає, 225 висунувців до ОВК; Всеукраїнський політичний союз «Єдина Сім'я» - 1 кандидат, партійного списку немає, 212 висунувців до ОВК; політична партія «Єдина Русь» - 3 кандидати, партійного списку немає, 225 висунувців до ОВК; Політична партія «Союз анархістів України» - 2 кандидати, партійного списку немає, 220 висунувців до ОВК; Християнсько-демократична партія України - 3 кандидати, партійного списку немає, 219 висунувців до ОВК; політична партія «Руська Єдність» - 5 кандидатів, партійного списку немає, 221 висунувців до ОВК.

² Наприклад в ОВК № 69 (Закарпатська область), ОВК № 139 і 140 (Одеська область), ОВК №170 (Харківська область) чи ОВК №187 (Хмельницька область).

від цієї партії під час місцевих та президентських виборів 2010³ року або ж є міськими чи районними радниками⁴. З іншого боку, в ОВК №42 (Донецьк) відбулась заміна заступника голови, який був висунутий «Християнсько-демократичною партією України» і є членом партії «УДАР».

Хоча призначені партії забезпечили ОВК досвідченими працівниками, проінформованість про положення щодо процедур ОВК (кворум, обмін керівних посад) була досить низькою і такі процедури застосовувались по-різному. ЦВК централізовано проведе навчання для керівників ОВК у Києві у форматі одноденного інструктажу. Нагально рекомендуються додаткові тренінги і навчальні посібники для ОВК стосовно нового Закону про вибори.

Реєстрація кандидатів у депутати

На вибори 28 жовтня 2012 року ЦВК зареєструвала 5749 кандидатів у депутати (як у загальнодержавних округах, так і в одномандатних). ЦВК відмовила в реєстрації 441 кандидатам, 300 з яких – самовисуванці. Майже завжди причини відмов були технічними. Найбільш поширеною причиною було неподання всіх передбачених законом документів, або документів, які не відповідають вимогам закону.

Хоча закон передбачає, що помилки і неточності можуть бути виправлені і не повинні бути причиною для відмови, кандидати не завжди мали два дні для виправлення, як передбачено законом. Підставами для відмови в реєстрації були помилки в автобіографії, несплата внеску у визначений термін, використання неофіційних заяв подання, неподання заяви про самовисування, з підтвердженням зобов'язання припинити будь-яку діяльність, несумісну з депутатським мандатом. Деякі з кандидатів, яким було відмовлено, скаржилися, що ЦВК не була послідовною зі всіма кандидатами щодо виправлення заяв.

Більше, ніж десяток кандидатів, яким було відмовлено в реєстрації, оскаржували рішення ЦВК в Київському апеляційному адміністративному суді, а потім у Вищому адміністративному суді України. Суд скасував тільки два рішення ЦВК, тим не менше ці два рішення не стали прецедентом для інших аналогічних випадків. Система вирішення виборчих суперечок не дає чіткого розподілу повноважень між виборчими органами та судами.

Передвиборча кампанія

Виборча кампанія посилилась з другої половини серпня. Найбільш активні партії в кампанії - «Партія регіонів», «Об'єднана опозиція – Батьківщина», «Комуністична партія України», «Україна вперед», «УДАР» і «Свобода». Крім того, в більшості округів кандидати-

³ Наприклад, в ОВК №131 (Миколаївська область), ОВК №169 і 172 (Харківська область), ОВК №182 і 183 (Херсонська область), ОВК №77 (Запорізька область).

⁴ Наприклад, в ОВК № 48, 52 та 60 (Донецька область), ОВК № 75 (Запорізька область).

самовисуванці, які раніше займались бізнесом, ведуть свою місцеву передвиборчу кампанію за місце депутата за мажоритарною системою.

Майже всі наші спостерігачі повідомляють, що «Партія регіонів», «Об'єднана опозиція – Батьківщина» і «Свобода» використовують новий Закон про мову як інструмент мобілізації виборців. Зібрання на підтримку відповідних протестів регулярно проводяться у всіх регіонах і супроводжуються емоційними повідомленнями на кшталт "російська мова є самобутністю Одеси" в Одесі або "українська мова є найбільшим скарбом нашого народу" у Львові. Групи прихильників і супротивників вплутались у бійки і спори з приводу прийняття російської мови як офіційної в обласній раді Миколаєва, Хмельницького, Луцька та Харкова. Окрім того, ще деякі фізичні перешкоди у проведенні передвиборних мітингів були зареєстровані в Одесі, Харкові, Донецьку. У всіх згаданих випадках, мітингам «Об'єднаної опозиції Батьківщина», завадили невідомі групи осіб або неоголошені зустрічі активістів «Партії регіонів». Однак великих заворушень під час мітингів не спостерігалось, окрім цих поодиноких випадків.

Багато спостерігачів ENEMO зафіксували випадки контр-агітації. Більшість дезінформації у вигляді листівок було розповсюджено від імені того чи іншого кандидата, також присутні рекламні щити і графіті, які компрометують політичні партії загалом. У більшості випадків ініціаторів простежити неможливо, партії, як правило, звинувачують своїх суперників. Значні приклади контр-агітації з'явилися в 115 окрузі (Львівська область), 101 і 103 (Черкаська область) проти кандидата від партії «УДАР», в 99 і 103 округах (Кіровоградська область) проти кандидатів від Об'єднаної опозиції, в Сімферополі проти «Комуністичної партії України», Об'єднаної опозиції та «УДАРу», в Красиліві (Хмельницька область) проти «Свободи», в Горохові (Рівненська область) проти кандидата від «Партії регіонів», а в 152, 154 округах (Рівненська область), та в 38 окрузі (Дніпропетровськ) проти кандидатів-самовисуванців. Хоча Президент України Віктор Янукович не бере участі у парламентських виборах, контр-агітація проти нього також проводиться, особливо у Львівській, Волинській областях і Сімферополі.

У деяких регіонах – особливо в Західній та Південній Україні, а також у Сумській і Черкаській областях, церкви та священники були залучені для проведення агітації та підтримки політичних партій та кандидатів. В 122 окрузі (Львівська область), наприклад, кандидат-самовисуванець Козак Тарас Романович спонсорував реконструкцію каплиці і використав її відкриття для проведення агітації. Були поширені молитовники із зображенням Ісуса і кандидат пліч-о-пліч. У Сумах була схожа ситуація з кандидатом-самовисуванцем Олександром Саенко. В Острозі (Рівненська область), Сімферополі, Одесі, місцеві священники виступили за кандидатів «Партії Регіонів», тоді як у Черкасах вони провели урочисту молитву, яку організувала об'єднана опозиція – «Батьківщина» і «Свобода».

Спостерігачі ENEMO отримав численні повідомлення про підкуп виборців різними політичними партіями і кандидатами. Спостерігачі ENEMO не змогли перевірити ці порушення через їхній характер. Тим не менше, кількість претензій викликають

серйозне занепокоєння і ENEMO хотіла б закликати всіх політичних учасників утримуватися від використання незаконних методів агітації, зокрема, підкупу виборців.

Зловживання адміністративними ресурсами

Про зловживання адміністративними ресурсами повідомляється в областях, де проекти місцевої влади, що фінансуються за рахунок державного бюджету, представлені як особисті досягнення кандидатів, напр., будівництво доріг чи будівель. Такі випадки зафіксовані за підтримки кандидатів від «Партії регіонів» Ірини Березнаєвої (Харків), Олександра Пресмана (Одеса) та Константина Гудзенко (Дніпропетровськ), а також серед кандидатів-самовисуванців Ірини Горін (Харків), Олександра Момота (Дніпропетровськ) та Галини Гереди (Київ). В Одесі нещодавно була розпочата багатомасштабна «Народна Медична Оглядова Ініціатива», профінансована так званим «Народним Бюджетом», який заснувала «Партія регіонів». «Народний бюджет» широко висвітлюється в муніципальних ЗМІ з посиланням на «Партію регіонів». При цьому стверджується, що проекти також фінансуються з офіційного державного бюджету як частина партійної ініціативи. Наприклад, було зафіксовано, що робітники по будівництву вулиць в Одесі вдягали жилетки з символікою «Партії регіонів» під час виконання робіт.

Адміністративні та громадські будівлі, такі як театри, засоби громадського транспорту та станції метро часто використовуються для реклами кандидатів або пропаганди політичної партії (прапори та постери). Про такі порушення на підтримку «Партії регіонів» та їх кандидатів повідомлялось із Сімферополя, Одеси, Черкас, Миколаєва, Запоріжжя та Донецька. «Комуністична партія України» проводить свою кампанію на офіційних постерах в київському метро, в той час як постери «Свободи» можна було побачити на автобусних зупинках у Луцьку. В Кримській, Харківській, Дніпропетровській областях офіційні веб-сайти регіональної та міської адміністрації відкрито підтримують кандидатів від «Партії регіонів», звітуючи про їхні передвиборчі мітинги та публікуючи зображення з партійними прапорами та символікою.

В Одеській, Запорозькій, Вінницькій областях групам ENEMO повідомили про тиск на адміністративні органи влади шляхом упередженості, а саме примушуючи податкові інспекції чинити непрямий тиск на кандидатів, які раніше займались бізнесом. Часті податкові інспекції та телефонні погрози усунули одного з кандидатів «УДАР» в окрузі № 83 (Запорізька область). Надзвичайна справа розглядалася в окрузі № 16 (Вінницька область), де кандидат-самовисуванець Руслан Домчек був заарештований за звинуваченням у податковому шахрайстві 31 серпня 2012 року. Додатково сервер з його банківським рахунком, що включав у себе фінанси для проведення кампанії, був конфіскований міліцією, тому його група була змушена припинити виборчу кампанію.

«Об'єднана опозиція Батьківщина» та «УДАР» скаржаться на труднощі при розміщенні білбордів. Вони звинувачують місцеву владу у несприятливому ставленні до опозиційних партій при розподіленні офіційних місць для розміщення реклами та впровадження для них менш помітних місць для розташування агітаційної реклами. Більш того, в Миколаєві, Одесі,

Запоріжжі компанії з біл-бордів та газети розірвали вже підписані контракти щодо виборчої реклами ВО «Батьківщини» та «УДАРУ». Хоча такі факти важко підтвердити, кількість скарг викликає занепокоєння.

Багато груп спостерігачів ENEMO повідомили про зловживання адміністративними ресурсами по всій Україні у День Незалежності. Публічні маніфестації, організовані місцевою адміністрацією, такі як відвідування пам'ятників Шевченка та святкування на головних площах, були складовими проведення кампанії місцевих провладних партій. Партійні прапори були частиною офіційних святкувань в Харкові, Одесі, Миколаєві, Сумах, Запоріжжі, Кіровограді та Донецьку («Партія регіонів»), так само як і у Львові («Батьківщина» та «Свобода»). Чинovníки, що висувають свою кандидатуру у майбутніх виборах, часто користалися нагодою, щоб загітувати публіку проголосувати за себе. Підбурюючі промови протягом святкування зафіксовано у Львові, де «Об'єднана опозиція» та «Свобода» зловживали можливістю підняти питання історичних конфліктів Другої Світової Війни та порівняти їх з теперішньою ситуацією. Крім того, у Жавкві (Львівська область) представники політичної партії «Свобода» відкрито розповсюджували серед учнів шкільні щоденники з партійною символікою та ксенофобськими посланнями щодо української історії.

Відкриття шкільного року, як і День є Незалежності, стало нагодою для виборчої кампанії. Місцеві чиновники, які переважно є самовисуванцями або кандидатами від «Партії регіонів», зловживали святкуванням, на яке прийшли батьки та учні, щоб пропагувати свою політичну програму. Зафіксовано, що кандидати в Одесі, Донецьку, Харкові, Сімферополі, Луцьку, Дніпропетровську, Худльові (Закарпатська область), Луганську дарували автобуси, форму, комп'ютери або підручники школам та інші значні подарунки дітям, що супроводжувалося значним висвітленням події у ЗМІ. В Одесі «Об'єднана опозиція Батьківщина» подала два позови проти кандидата-самовисуванця Давида Жванії, звинувачуючи його в даруванні 275 комплектів шкільної форми учням загальноосвітньої школи у селищі Троїцьке. Одеський Апеляційний Адміністративний Суд задовольнив один із судових процесів та визнав пана Жванію винним у порушенні статті 74 пункту 12 Закону про вибори. На теперішній момент це єдина відома справа, у якій суд визнає непрямий підкуп голосів, хоча «УДАР» та «Об'єднана опозиція» подавали велику кількість позовів по зловживанню адміністративними ресурсами та порушенню правил ведення кампанії в Одесі, Кіровограді, Чернівцях, Донецьку, Волині та інших регіонах.

ENEMO закликає органи місцевого самоврядування, політичні партії та кандидатів утримуватися від зловживання державними ресурсами для просування своєї кандидатури.

Засоби масової інформації

В медіа-середовищі України домінують приватні канали телебачення, які на попередніх виборах показали розмаїття політичних поглядів. Наглядові організації ЗМІ відзначають, що різноманітність політичних думок, висловлених на телевізійних станціях значно знизилася

через небажання власників ЗМІ вступати в конфлікт з урядом. Медіа-експерти та опитувані попереджають про збільшення самоцензури, таємно профінансовані новини та загальну концентрацію засобів масової інформації невеликою групою підприємців, яка зменшує простір для плюралізму в засобах масової інформації.

Існує несприятлива тенденція того, що велика кількість кабельних операторів відключають трансляцію каналу «ТВі» у східних регіонах України або переводять «ТВі» до найдорожчих пакетів («Воля» в Києві) і, таким чином зменшують його аудиторію. «ТВі» – телеканал, який найбільше критикує адміністрацію президента Януковича. Дії, спрямовані проти ТВі спричинили демонстрації та протести в Києві, Полтаві, Донецьку та Дніпропетровську. Інший випадок був зареєстрований у місті Курачово (Донецька область), де місцевий телеканал Капрі ТВ був усунений з цифрового телебачення. Мешканці Курачово поскаржились у Національну раду з питань телебачення і радіомовлення, але не отримали жодної офіційної відповіді.

В Одесі, головний редактор і журналіст під тиском були змушені звільнитись з муніципального телеканалу «МИГ» після того, як вони відмовилися пропагувати імідж Партії регіонів і кандидата у депутати Пресмана. Місцева влада заблокувала бюджет каналу й обидва журналісти були змушені піти у відставку під загрозою взяття на себе відповідальності за те, що ще двадцять працівників каналу можуть залишитись без зарплати.

ENEMO закликає кабельних провайдерів з цифрового мовлення та наглядові органи зняти обмеження і заборони для засобів масової інформації, щоб ті могли вільно діяти і виражати свою думку.

Ця доповідь була написана англійською мовою і залишається єдиною офіційною версією

Європейська мережа організацій зі спостереження за виборами (ENEMO) є міжнародною мережею неурядових організацій, яка була заснована у 2001 році. Вона складається з 22 провідних місцевих організацій, які здійснюють спостереження за виборами у 17 країнах Центральної та Східної Європи і Центральної Азії.

У 2005 році ENEMO затвердила Декларацію принципів міжнародного спостереження за виборами. Всі організації-учасниці ENEMO у 2012 році схвалили Декларацію Загальних Принципів позапартійного спостереження та моніторингу виборів громадськими організаціями. Всі спостерігачі ENEMO підписали Кодекс поведінки для міжнародних спостерігачів за виборами. Місія спостереження ENEMO в Україні за парламентськими виборами розпочала свою роботу 23 липня з приїздом чотирьох членів керівної групи. 35 короткострокових спостерігачів прибули до Києва 5 серпня 2012 і після спеціальних тренінгів 6-7 серпня відправились до своїх областей 8 серпня. Довгострокові спостерігачі були поділені по парах, які в середньому охоплюють одну область. ENEMO – перша міжнародна місія, зареєстрована на вибори 28 жовтня.

Місія спостереження ENEMO 2012 в Україні за парламентськими виборами проводиться за фінансової підтримки уряду США, уряду Великобританії, Міністерства закордонних справ Німеччини, Королівства Нідерландів та Чорноморського фонду регіональної співпраці.